

Kai pastarąjį kartą jaučiausi laimingas, buvome parduotuvėje. Pagaliau viskam atsidarius, sėdome į automobilį ir su vaikais leidomės į prekybos centrus. Vaikščiojome po „Ikea“, elektronikos, namų apyvokos, didelę maisto prekių ir galiausiai tą jos atrastą parduotuvę – paskutinę, kurioje, viskam persikėlus į internetą, tokiais dalykais dar prekiaujama gyvai. Norėjome užėiti, svaigintis vaikelio laukimu.

Karola stovėjo kampe prie vaikiškų vežimėlių. Veide mačiau išraišką svetimo žmogaus. Tokio, kuris dvejojdamas nedrąsiai įžengia į religijos, apie kurią yra girdėjęs, bet niekada jai nepriklausė, šventovę. Tuo tarpu netrukus sesutės sulauksiantys vaikai zujo tarp lentynų. Aplink buvo pilna pliušinių meškiukų, pastelinių žydrų ir rožinių spalvų antklodėlių, vystymo stalų, lopšių ir lovelių, čiulptukų, aliejų ir buteliukų, krūtų pompų, liemenėlių ir palaidinių maitinančioms, žindymo krėslų, lavinamųjų medinių žaislų, elektroninių siūstuvų ir imtuvų, leidžiančių girdėti, kai vaikelis prabunda, arba stebėti miegantį ir matyti aplinkos temperatūrą bei anglies dioksido koncentraciją ore.

Staiga vaikai sustojo vidury parduotuvės. *Negali būti, ištarė. Tu tik pažiūrėk.* Jie rodė į krūveles nenusakomo mielumo glaustinukų,

kepurėlių ir nesuvokiamo mažumo kojinyčių. Drabužėliai dvelkė tiesiog nepakeliamu trapumu. Vaikai juos glostė, uostė įsikniaubę, lyg ten būtų ne medžiaga, o jau pasaulį išvydusi sesutė. Mėdu susižvelgėme virš lentynų. Šypsojomės teisingai padarę, kad susiruošėme į šią beprotiškai komercinę vietą ir atsivežėme vaikus, kad suprastų, savo akimis pamatytų, paliestų pirštų galiukais, pajustų švelnų it flanelę permainų vėją, kuris netrukus padvelks mūsų gyvenime ir pakeis jį visiems laikams. Tada išgirdau save sakantį: *Imkite, ko tik širdis geidžia.*

Šeima sužiuro nustebusi. Iš tiesų juk ketinome tik vežimėlius apžiūrėti, kad turėtume su kuo palyginti prieš pirkdami naudotą. Mes visada pirkdavome naudotus daiktus. Karola spėjo kažką pasakyti apie pėdsaką planetoje ir paminėti pusseserę, kurios dukra baigia išaugti drabužėlius, bet aš tik pakartojau: *Prašau, tik šį vienintelį kartą – būkite geri, imkite, ką tik norite.*

Ji stovėjo kaip įbesta, bejėgiškai stebėdama vaikus, kurie žibančiomis akimis šūkčiojo iš laimės ir glėbiais nešė antklodėles su pliušiniais žaisliukais, nešynes, didelį lavinamąjį stovą su kilimėliu iš pilkai melsvo kašmyro. Galiausiai ir pati ėmė dairytis, teirautis pardavėjos apie medžiagines sauskelnes, iš ekologiškų žaliavų pagamintus ir sąžiningos prekybos bei klimato tausojimo ženklais pažymėtus drabužėlius, domėjosi, ar yra vonelių, kurios būtų *šiek tiek mažiau* plastikinės, iš kur atkeliavo medvilnė tai dailiai taškuotai pagalvei. Viskas, ką išsirinko, buvo dvigubai brangiau už kitus gaminius. Aš nusijuokiau, paėmiau prekių vežimėlį ir, kol buvo nosisukusi, išitraukęs išmanųjį pervedžiau daugiau pinigų. Prisikrovę krepšelius ir apmalšinę susižavėjimą žavingais dalykėliais grįžome prie kūdikių vežimėlių. Niekas neprilygo testuose triumfavusiam prašmatniam prancūziškam modeliui su

penkerius metus tobulinta važiuokle. Išrinkome iškeliamą dalį, gaubtą ir apsaugą nuo lietaus, mobiliojo laikiklį, puodelio laikiklį, kuprinės laikiklį ir visus kitus siūlomus priedus.

Viską suskaičiavusi kasininkė kažkoku nesuvokiamu būdu sugebėjo aptakiai pasakyti, kad *jeigu kas*, galėsime gražinti vežimėlį ir atgauti pinigų. Nepaisant nerūpestingos, žvalios intonacijos jai sakant, kad *reikės tik pažymėlės*, atrodo, kad laikas sustojo. Prieš akis iškilo kruvinas unitazas, klyksmas greitosios pagalbos automobilyje, mažytis karstelis, pavargusi, raukšlėto veido ginekologė, rašanti *pažymėlę*, grįžimas su įmantraus dizaino medžiagomis ir konjako spalvos odine rankena papuoštu vežimėliu į šią groteskišką pirkimo šventovę. Girdėjau Karolą sušnibždančią į tuštumą: *Tokiu atveju tai padarytų mama*.

Tačiau baimė atslūgo, baigėsi ir ta akimirka. Liko tik suma, skaičiai kasos aparato ekrane, šiek tiek viršijantys mano pirmojo automobilio kainą.

– Išsimokėtinai? – nutaisiusi plačią, draugišką šypsena pasiteiravo pardavėja. Aš apsidairiau ir pirmą kartą atkreipiau dėmesį į kitus tėčius: įsitempusį vaikina, vilkintį kažkokios futbolo komandos marškinėliais, imigrantą susiglamžiusiu kostiumu, vyruką odine striuke ir lipniąja juosta suklijuotais akiniais. Dabar supratau, kaip tai veikia – žmonėms tenka skolintis tokiems pirkiniams, imti SMS kreditus, mokėti palūkanas, pirkimo išsimokėtinai mokesčius, delspinigių. Sėdi prigrūstuose priemiesčiuose, kas mėnesį mokėdami už pliušinius meškiukus, antklodėles ir vaikiškus vežimėlius. Mane apėmė išdidumas.

– Ne, ne, – ištariau atkišdamas kortelę. – Viską iš karto.

Šalia stovinti Karola priglaudė delną man prie kaktos, lyg tikrindama, ar nekarščiuoju, ir sumurmėjo, kad galime pasidairyti

ir kitur, gal pavyktų rasti beveik naują vežimėlį internetu, bet aš jaučiau tik jos rankas mano plaukuose ir sprandą liečiančius pirštus, o ausyse skambėjo klausimas: *Rimtai? Esi tikras, kad taip bus gerai?* Ji lietė, pagaliau mane lietė. Nebeatsimenu, kada darė tai pastarąjį kartą. *Viskas gerai, brangioji, aš tuo pasirūpinsiu.* Mačiau jos žvilgsnį ir tai, kuo buvau jos akyse tą akimirką, kai viskas atleista, nuostabu ir velnioniškai užsitarnauta.

RUGPJŪČIO 25 D., PIRMADIENIS

Tarp lygios kaktos odelės ir jau dabar storų tamsių plaukučių yra sunkiai nusakomas pūkuotas plotelis. Kartais, ypač kai šilta ir prieblandoje, kaip dabar, geriau juntamas arčiau smilkinių, užausyje, ties momenėliais ar tiesiog pakaušyje. Priglaudęs nosį jaučiu švelniais pūkeliais apaugusią odelę ir saldų išdžiūvusio pieno kvapą. Po kelių dienų kvapas tampa kiek aitresnis, beveik kaip brandinto sūrio, bet išmaudžius dingsta. Svoris mano rankose primena šiltą, ką tik sumaltą faršą, kurį šlapios rankos rūpestingai sukimšo į dešrą, kad nepažeistų plonos odelės. Jokio įsitempimo, gumbų, raumenų ar sukietėjimų. Įmigus išnyksta bet kokios ribos, lieka tik alsavimas ir minkštas, švelnus, lipnus audinys – ji dėvi tik sauskelnes. Per šiltą, jau kelis mėnesius miega be pažamos.

Ištuštinusi buteliuką Beka atsiraugėjo man ant peties. Taip ir užmigome, iš sapno pažadino pirmosios sirenos. Iš pradžių tolimos ir neįkyrios, kaip skalbyklės ar džiovyklės pypsėjimas pasibaigus programai, tiesiog dalis nuolatinio šurmulio. Maždaug po pusės minutės girdėti jau aiškiau, skverbiasi per mus gaubiantį burbulą lyg per filtrą.

– Tikriausiai tik bomba automobilyje, – nususukusi ištaria Karola. Senas studijų Malmėje laikų pokštas. Pora, su kuria bendravome, gyveno prastame rajone. Smurtiniai nusikaltimai ten buvo kasdienybė. Iš provincijos kilusi vyresnė mergina mirtinai bijojo, užtat Miolenvongene gimusi ir užaugusi jos draugė spinduliavo Malmės gyventojams būdinga flegmatiška ramybe ir tik trūkčiodavo pečiais: *Nu i kas?..* Ir neslėpdama pasididžiavimo pasakodavo, kaip išmokusi laikyti socialines problemas *natūralia miesta dalim*, o nusikalstamumu skundžiasi tik rasistai. *Viens pokštelėjims naktį da ne susišaudyms*, porindavo kiek pagiežingai patempusi apatinę lūpą su auskaru. *Dažnai tik bombikė po mašiniuku, ir tiek*, joms išėjus namo juokaudavome iš perdėm atsainaus požiūrio. Nuo tada bet koks triukšmas naktį tapo *tik bomba automobilyje*.

Signalai artėja, tikriausiai jau važiuoja siaurais keliukais. Gal pas vienišą senuką mėlyname name? Tą, kurio visas veidas nusėtas psoriazės. Jam tikriausiai jau daugiau nei septyniasdešimt? Bet argi natūralios mirties atveju greitoji pagalba ir policija važiuoja įjungtomis sirenomis?

Paguldau Beką ant čiužinio. Ji sukniirkia, tiesia rankutes, mažas kūnelis išsiriečia. Nuleidęs kojas ant senų medinių grindų prieinu prie praviro lango. Šiandien ne taip karšta kaip vakar, gal tik trisdešimt laipsnių, be to, dvelkia malonus vėjelis, matau linguojančias aukštų pušų viršūnes. Kaitra kiek atlėgo, atsiradus vėjui pagaliau ne taip tvanku.

– Bus graži diena, – pasakau lyg sau.

Vaikų kambaryje spengia tylą. Pasibeldęs praveriu duris. Abu lovose, su ausinėmis, palinkę prie planšetinių kompiuterių. Nešvarių drabužių, saldumynų ir atsipalaidavusių kūnelių kvapas

toks tirštas, kad nors kirvį kabink. Mechaniškai burbteliu, kad viską išjungtų ir leistųsi į apačią, jau pusė vienuolikos. Vilja, kaip visada, tik piktai dėbteli į mane, tačiau Zakas nušvinta ir triumfuodamas kilsteli nuo naktinio stalelio stiklainėlių. Šalia danties guli auksu spindinti moneta.

– Buvo atėjusi dantukų fėja! Įdėjo dešimt kronų!

– Oi, tikrai? Ir dantukas tebėra?

– Taip, nes ji žino, kad renku! Aš juos pasiliksiu!

– Puikumėlis.

– Tėti?

Jis šypsosi saldžia, kiek dirbtine šypsena. Pradėjo taip elgtis atsiradus Bekai – dabar nebėra mažiausias. Puikiai supranta, kad tai vaikiška, kad jau per didelis taip elgtis. Tiesiog spektakliukas, kad galėtų vėl pasijusti mažas.

– Kaip manai, tėti, ar Tailande irgi yra dantukų fėja?

Aš jam pašiaušiu drėgnus plaukus, vaidinu drauge. Gal todėl, kad man irgi to reikia.

– Aišku yra, brangusis. Ji kaip Kalėdų Senelis keliauja visur, tik ne elniais, o...

– Dantų troliais!

– Taip! Dantų troliais, kuriuos... pagavo. Žinai, kuop?

Jis galvoja ne ilgiau nei sekundę.

– Dantų siūlu!

Abu šypsomės iš savo fantazijų, susižavėję juokingu vaizde-liu – fėja sėdi vežime (padarytame iš dantų pasta suklijuotų iškri-tusių dantukų?), kurį tempia būrelis piktų, stiprių trolių. Dažnai taip darome, tiksliau, darydavome. Kai buvo mažas, galėdavome valandomis kurti istorijas. Vis pagalvodavau, kad reikėtų užrašyti, bet, aišku, taip ir neprisiruošiau.

Pirmame aukšte esančioje virtuvėje viskas palikta nuo vakar. Puodai, keptuvės, purvinos lėkštės, vyno taurės. Amžinai pamirštame pasilikti vandens indams suplauti. „Monopolio“ banknotų krūvelės primena, kaip Karola leido vaikams laimėti, taip pat paskui įvykusį mūsų barnį. Buvau sunerimęs, kalbėjomės apie taisykles ir pasekmes. Gerai, Zakui dešimt, tačiau keturiolikmetei Viljai jau derėtų suprasti, kad negalima tiesiog pasiimti iš banko saujos pinigų, kai savi pasibaigia. Ji tik nusišypsojo ta liūdna, bejėgiška šypsena ir atsakė, kad *atėjus laikui pati supras, kaip veikia kapitalizmas. Deja, tai neišvengiama.*

Automatiškai patikrinu čiaupą. Ir toliau tik silpnas šnypštimas. Dabar tai kliūva ne taip, kaip anksčiau. Turime vandens buteliuose, gėrimų vaikams ir alaus sau. Nusišvilpti galima už medžio, drabužius paskalauti ežere, o lėkštes iššluostyti popieriumi. Vienintelis tikrai varginantis dalykas, kurio vengdamas mielai sumokėčiau, yra unitaze plūduriuojančios išmatos. Pamažu jų vis daugėja, taip pat popieriaus. Bandome įpratinti vaikus pasakyti, kad galėtume atnešti puodą vandens, bet Zakas pamiršta, o Vilja tiesiog ignoruoja. Galiausiai viską tenka iškuopti į kibirą. Tai darydamas klausausi per ausines muzikos, kvėpuoju per burną, o smegenis trumpam išjungiu.

Maudymosi kelnaites užsitempęs Zakas jau čia. Kelias savaites nedėvėjo nieko kito. Paduodu pieno stiklinę, žiūriu į geriantį. Paskui išeiname. Jis pirmas nustraksi beveik baltu nuo dulkių keliuku. Švelnus, sausas vėjas glosto rankas ir kojas kaip ką tik išskalbta patalynė. Ak, tie šilti vasaros rytai, pageltę krūmai, apžėlusios pievos su kelmais, apleistos lysvės, giedras dangus ir tylą. Visur tylą. Ką tik girdėjosi sirenos, bet dabar visiškai nieko.

Senukas nemirė, mums leidžiantis prie lieptelio stovi prisimerkęs nuo saulės. Vėjas plaiksto pilkos neperpučiamos striukės skvernus, raudonai baltos pleiskanos veide ne tokios ryškios, kaip prisimenu. Saulė, aišku, padeda.

– Likote? – klausia beveik susierzinęs.

– Na taip, – atsakau. – Savo namą išnuomojome visai vasarai, tai...

– Vadinasi, likote, – pakartoja tokiu pat priekaištingu balsu. – Daugelis išvažiavo dar savaitgalį.

– Tiesą sakant, mums tai nė kiek netrukdo.

Senukas mane nervina, bet dar labiau susierzinu dėl savo paties reakcijos. Dėl to, kad jaučiuosi, lyg turintis gintis, gauti jo pritarimą.

– Vaikams bus naudinga pamatyti poveikį savo akimis. Vien tik pasiklausius mokykloje gali atrodyti abstraktu.

Zakas nekvaršindamas sau galvos nubėga pro senuką į smėlėtą plotelį prie lieptelio ir ima ieškoti mūsų daiktų. Po senu, apsilaupiusiu suoliuku guli pripučiamas delfinas ir taip pat pripučiamas čiuzinys. Visada su jais žaidžiame. Dar yra šiek tiek muilo ir šampūno maudynėms ežere. Jam labai patinka čia praustis ir stebėti bangelių nešamas putas. *Tėti, ar galima išsitrinkti galvą?* – šaukia išdidžiai nužvelgdamas tuščią ežerą, tarsi tas būtų jam priklausantis viešbutis diplomatiniam Stokholmo rajone ir trys namai Normalmo aikštėje.

Senukas dėbteli į straksintį aplink ir vos pastebimai papurto galvą.

– Nejau nejauti?

Tada pakelia ranką ir įsmeigęs į mane niūrų žvilgsnį parodo ežero pusėn.

– Nematai, kad per naktį pasistūmėjo kelis kilometrus?

Priekyje tyvuliuoja ežeras, putoja bangelės. Kitoje pusėje auga miškas, žalia spalva pereina į geltoną ir rudą. Toliau tarp medžių viršūnių į tuščią dangų kyla tamsūs dūmai, primenantys kamuoliais virstančius audros debesis.

Senukas išplėtęs šnerves garsiai uodžia orą, aš automatiškai padarau tą patį. Grauzia.

Dūmai.

Zakas jau sėdi ant lieptelio krašto, spaudžia glėbyje plastikinį delfiną, kalbasi su juo. Vaikiškas jo burbuliavimas niekada nesiliauja. Pusiau išsileidęs delfinas išlinksta rankose kaip raidė V.

✱

Visą valandą jaučiuosi kupinas gyvybės. Seniai taip buvo. Dvelkia nuotykiiais. Pasidarau su Zaku asmenukę už nugaros tyvuliuojant ežerui, parašau: *Tolumoje dega miškas. Metas nešdintis. Dabar ir mes klimato pabėgėliai. Liūdna, bet tiesa. #climatechange.* Įkeliau. Iš karto pasipila širdutės ir kiti emociukai, taip pat žinutės: *Kur jūs?* ir *Dieve mano, ar galime kuo nors padėti?* Paskambinusi Karolos mama vardina, kokius daiktus svarbiausia susikrauti į automobilį *jeigu kas*. Susisiekiama jos sesuo, draugės, bet man niekas neskambina. Jaučiuosi susikaupęs ir kupinas ryžto. Pranešu vyresniems vaikams, kad turi lygiai pusvalandį daiktams susidėti, Viljai nurodau padėti jaunesniam broliui, taip pat pakrauti visus šeimos išmaniuosius telefonus ir nešiojamuosius kroviklius. Karolos paprašau viską suruošti Bekai: buteliukus, drabužėlius, sauskelnės. Gal tik po kelių valandų privažiuosime parduotuvę ar vietą, kur būtų tualetas. Šeima klauso komandų be menkiausio atsikalbinėjimo, tarsi instinktyviai būtume grįžę prie primityviausių vaidmenų. Dairausi internete, įsimenu geriausius kelius, perskaitau

gelbėjimo tarnybos informaciją. Įjungęs radiją susirandu vietinę stotį, per kurią pranešama apie dvigubai aukštesnes už bažnyčių bokštų liepsnas. Neįtikėtinas įvykis, mes vidury apokalipsės. Karola nusileidžia nešina kelioniniu krepšiu ir „Ikea“ maišu. Palietusi petį greitai pabučiuoja, *mes susidorosime, tiesa?* Matau, kad jaučia tą patį. Tai, kas dabar vyksta, suartina mus. Neįprastu, gražiu, gausiai adrenalinu persmelktu būdu.

Toliau plūsta trumposios žinutės ir patiktukai. Nuėjus prie automobilio krauti daiktų suskamba telefonas. Skambina iš radijo. Įsitempusi laidos vedėja paklausia, ar sutikčiau duoti interviu, ir staiga atsiduriu tiesioginiame eteryje. *Viešųjų ryšių konsultantas Didrikas von der Ešas su šeima yra miško gaisro siaubiamoje teritorijoje šiauriau Siljano ežero. Didrikai, papasakokite, kas šiuo metu vyksta aplink?*

Jau kelias savaites lankomės mano uošvienės sodyboje Dalarneje. Dėl karščio ir sausros čia būti darėsi vis sunkiau, o dabar išgirdome, kad saugumo sumetimais turime nedelsdami išvykti.

Didrikai, ar esate patenkinti tarnybų suteikta informacija?

Įsijungęs laisvų rankų įrangą kraunu daiktus į bagažinę. Judėdamas kalbu kiek greičiau, tai suteikia dar daugiau dramatismo. Sakau: *Atleiskite dėl triukšmo, bet šiuo metu kraunu daiktus į automobilį, reikia skubiai palikti šią vietą... Kai dėl informacijos, tai žiūrint, ką turite omenyje. Žinoma, buvo pranešta, kad reikia išvažiuoti, ir visa kita, bet, žvelgiant plačiau, tokią ekstremalią kaitrą sukėlė klimato krizė, apie kurią visos Vakarų tarnybos žinojo kelis dešimtmečius, tačiau nereagavo. Tuo požiūriu, manau, buvo galima INFORMUOTI geriau. Ne dabar, o prieš dešimt, dvidešimt ar trisdešimt metų. Bent jau INFORMUOTI, kad valstybė neketina vykdyti galbūt svarbiausios savo užduoties, tai yra apsaugoti pasaulio gyventojų nuo ilgos serijos labai lengvai nuspėjamų katastrofų.*

Mėgaujuosi pokalbiu ir kiekvienu tariamu žodžiu. Sulankstęs vežimėlių užkeliu ant viršaus. Girdžiu, kad padariau įspūdį, studijoje stoja tylą. Po vykusios dirbtinės pauzės vedėja ištaria: *Didriškai, nepaisant padėties rimtumo, atrodo, jaučiatės užtikrintai?*

Žinoma, mes susitvarkysime kuo puikiausiai, nuosavybė ir nekilnojamasis turtas apdrausti. Kas kita yra neturtingi kraštai, kuriuose klimato katastrofa kasmet pareikalauja milijonų aukų. Indijos ir Afrikos didmiesčiuose baigėsi vanduo, JAV ir Kanadoje, galima sakyti, dega ištisos valstijos. Galbūt tokie įvykiai pažadins mus, Švedijos gyventojus, ir padės suprasti, kur einame.

Vedėja padėkoja už sugaištą laiką ir priduria: *Kalbėjo Didriukas von der Ešas, kurio šeima dėl siauriniame Siljano ežero krante siautėjančio didžiulio gaisro šiuo metu evakuojasi iš vasarnamio Dalarneje. Gelbėjimo tarnybos sako praradusios gaisro kontrolę. Toliau aptarsime...*

Baigęs pokalbį uždarau bagažinę. Tyloje skamba pokštelėjimo aidas.

Negirdėti nei paukščių, nei automobilių, tik medžių ošimas vėjyje.

Vėl užmetu akį į telefoną. Gavau dar daugiau patiktukų, bet naujų trumpųjų žinučių nėra. Visi mano, kad jau išvažiavome.

– Ar jau baigiate ruoštis? – šūkteliu vidun. Balsas atrodo atsipalaidavęs, aš tuo patenkintas.

Karola ir Vilja išeina nešinos Beka. Įkeliame ją ant galinės sėdynės, prisegame automobilio kėdutėje. Zakas stovi prieškambarėje su Žmogaus Voro kuprine. Imdamas už rankos pastebiu, kad verčia. Tyliai, sukandęs dantis. Paprastai taip nesielgia. Pritupiu šalia.

– Kas atsitiko, brangusis? Tu juk nebijai? Viskas gerai, mes jau važiuojame.

– Nerandu.

Paimu jo kuprinę, pačiupinėju. Viduje pilna drabužių ir knygų, išorinėje kišenėje jaučiu kietą planšetinio kompiuterio stačiakampį.

Sūnaus skruostais vienu metu nubėga dvi didelės ašaros.

– Ak ne, Zakarijau, niekas nesudegs, tiesiog grįšime namo truputį anksčiau, tai juk nieko baisaus? Eikš, sėdam į automobilį. Ko norėsi pasiklaudyti? „Operos fantomo“? O gal vėl pasileidžiam „Užburtąją fleitą“?

Zako veidas primena sustingusią kaukę, kurioje atsispindi nusivylimas ir užsispyrimas.

– Auksinio dešimtuko. Ir dantuko. Norėjau juk pasilikti.

Girdžiu pradaromas dureles, Karola ir Vilja jau sėda vidun. Stodamasis jaučiu, kaip traukia šlaunį ir traška nugara. Kokių galų man prireikė trečio vaiko?

– Gerai, mielasis, pagalvokim. Šįryt, kai pabudai, stiklainėlis stovėjo šalia lovos, tiesa?

Vis dėlto būti pedagogiškam ir vaikščioti drauge po namelą – niekam tikusi mintis. Vasarnamis per mažas. Vaikų kambarys, mūsų, vonia, apačioje svetainė ir nedidelė virtuvė. Štai ir viskas. Apieškoti užtenka dviejų minučių. Matau, kad jis žino, tik nedrįsta pasakyti. Pernelyg išsigandęs.

Liepteliu bėgantis liaunas kūnelis, šampūnas, pripučiami žaislai maudynėms. Kai pamatė miglą ir dūmus kitame krante, sėdėjo pačiame lieptelio gale. Sprandas sustingo, galva atsisuko pažvelgti į mane, akys ieškojo paguodos ir saugios užuovėjos. Trumpą akimirką, kol bandžiau suprasti senuko žodžių svarbą ir parengti planą, buvau lygiai toks pat sutrikęs, jam nepasiekiamas.

– Norėjau parodyti dantuką delfinui, – šniurkščioja.

- Suprantama, bet kas norėtų.
- O dabar dantukas liko ten. Jis sudegs.
- Aišku, kad ne. Guli sau stiklainėlyje ir laukia, kada atvažiuo-
si kitą kartą.

Zakas nuleidžia akis į žemę, linkteli. Nešinas kuprine tyliai prieina prie automobilio. Kepinant nepakeliamam karščiui Karola sėdi ant galinės sėdynės pravėrusi dureles, klausiamai žiūri į mane.

- Zakas pamiršo dantuką ant lieptelio.

Gal dėl jos akyse šmėstelėjusio baimės šešėlio, o gal dėl aki-
mirkos prieš valandėlę, kai nešina „Ikea“ maišu pabučiavo ir tarp
mūsų įsiziėbė kibirkštėlė, ištariu *penkios minutės, gerai?*

Ir nelaukdamas atsakymo sparčiu žingsniu nuskubu tiek kartų
mintu takeliu. Einant žemuogiauti ar mėlyniauti, parsinešti lai-
kraščio iš pašto dėžutės, susikibus už rankų su chalatais apsisiau-
tusiais vaikais, kurie nešasi gelbėjimosi liemenes, šlapimu smir-
dinčias pižamas ir nori papasakoti sapnus, kol šie dar neišgaravo.

*

Senukas tebėra. Sėdi ant nutriušusio medinio suolo, žvelgia
į ežerą. Dangus virš mūsų beveik tokio pat pilko atspalvio kaip jo
striukė, bet kitame krante panašus į tamsų, gauruotą kailį, kuris
vis plečiasi ir pučiasi. Prieš valandą dūmai priminė plunksninę
miglą, o dabar rūksta tokie tiršti, gąsdinantys.

Ir dar oras. Purvinas, net akys ašaroja.

- Klausykite, – ištariu. – Metas važiuoti.

Jis nenoriai atsigręžia, pažvelgia į mane.

– Nors mirk iš juoko. Praėjusį kartą vertė sėdėti namuose. Pu-
santrų metų kiurksojau užsidaręs, su niekuo negalėdamas susitik-
ti. Net su kaimynais. Dabar atvirkščiai – negaliu pasilikti.

Iš balso ir parinktų žodžių girdžiu, kad iš anksto pagalvojo, ką sakys. Gal ne pirmas ir paraginau. Galėjo kalbėtis telefonu su vaikais ir anūkais. Tiesiog spinduliuoja perdētu stoisškumu, būdingu tokio sukirpimo pagyvenusiems vyrams.

– Niekur aš nevažiuosiu, o ir neturiu kur. Mano namai čia. Nuo 1974-ųjų kiekvieną rytą sėdžiu prieš šio ežero.

– Manau, kad mums...

– Be to, mano automobilį draudžiama eksploatuoti, – priduria šyptelėdamas. – Neperėjo techninės apžiūros. Jei sustabdytų, teisėms iš karto viso gero.

– Liaukitės, – ištariu. – Kas nors jus paims.

– Ką tik pro šalį važiavo policija. Sustoję beldėsi į duris, bet aš nepriėjau. Pats savimi pasirūpinsiu.

Senolis išdidžiai linkteli, atsuka nugarą ir toliau spokso į tuščią ežerą. Vaizdas patetiškas iki begalybės, tai lyg stebėti girtuoklį, kuris penktą kartą tą patį vakarą bando įsibrauti į užėigą. Skirtumas tarp to, ką, jo manymu, matau (vandenynų lainerio kapitoną, kuris nepalieka skęstančio laivo) ir ką iš tiesų regiu (trenktą senį, kuris tik apsunkina gelbėjimo darbus), milžiniškas.

Išeinu ant lieptelio. Stiklainėlis stovi pačiame gale, visai prie kopėtelių. Vandenyje, kaip visada, plūduriuoja nailonine virvele prie poliaus pririštas termometras. Apima noras dirstelėti. Dvidešimt devyni laipsniai. Delfino niekur nesimato, tikriausiai vėjas bus nunešęs.

Pažvelgiu į pamiškę. Tamsūs dūmai dabar jau juodi kaip smaila, tarp medžių viršūnių šmėsčioja liepsnos. Dangus primena nuo karščio vibruojančią suodžių, žiežirbų ir raudonų liežuvių masę, per vėją girdžiu degančių medžių ir krūmų traškėjimą.

Greitai apsisukęs grįžtu.